

Keimami marautaka na totoka ni draki kei na kena itovo ni bula e kilai kina na vanua qo o Kuinisiladi. Ia, e sega ni galala mai ena leqa tubukoso me vaka na cava se cagilaba, na waluvu kei na ualoka ka dau tarai keda ka ra tiki tale ga ni veika era tu vakavolivoliti keda. Na itukutuku ni veigauna sa oti e vakaraitaka ni sega ni saumi rawa vakailavo na vakacaca ni leqa tubukoso ena vuku ni noda vakawelewele.

Taura na gauna oqo mo vakavakarau kina ena kena:

- Vakaraotaki na nomu peleni ni gauna ni leqa vakasauri
- Vakaraotaki na nomu iyaya ni leqa vakasauri
- Vakaraotaki na nomu itikotiko
- Vakarorogo ki na ivakasala

Na tabana ni veiqaravi totolo ena gauna ni leqa e dau vakayagataka e vuqa na gaunisala me vakasalataki ira kina na lewenivanua me baleta na draki ca kei na leqa tubukoso ka gadreva na vakavakarau kei na veiqaravi taumada mai vale. Ni sa soli na ivakasala ena gadrevi mo:

- Vakaoitia na nomu vakavakaru
- Maroroya na iyaya era tu wavoki ena nomu lomanibai
- Cakacakataka na nomu peleni ni veiqaravi totolo ena gauna ni leqa.
- Vakaruru ena dua na vanua, se
- Tekivutaka na nomu toki yani ina vanua vakaraotaki se idrodro ena gauna ni leqa.

E dau vakasauri mai na ivakasala – ena gadrevi mo yavala vakatotolo ka cakacakataka iko mai na itukutuku e soli.

1. Dolava:

- Dolava nomu retio vakabatiri mo rogoa na itukutuku ni draki mai na siteseni ni kakaburaki.
- Dolava na nomu retio yaloyalo ina kena siteseni ni kakaburaki mo sarava ka rogoa na vakaleleka ni itukutuku ni draki

E vakatototaki na ivakasala – mo cakacakataka vakatotolo na itukutuku e soli.

Se cava ga na leqa tubukoso, e gadrevi mo...

Dolava ....vakavu veitaratara...Vakarogoca ka Cakacakataka

2. Vakavu veitaratara

- Na webisaiti ni tabana ni draki (Bureau ni Meteorology) mo rogoa na vakaleleka ni draki, ivakasala ni draki kei na ivakasala ni sunami. www.bom.gov.au
- Na biau livaliva ni Tabana ni Veiqaravi ni Vakatalewataki ni Leqa Tubukoso e Kuinisiladi ena itukutuku ni vakavakarau, veivakayadrati ni leqa tubukoso kei na itukutuku ni veika sa yaco tiko. www.disaster.qld.gov.au
- Na webisaiti ni nomu matabose ni koro se tauni ena itukutuku ni peleni ni vakatalewataki ni leqa tubukoso kei na ituvatuva oka kina na itukutuku ni tokitoki kei na gaunisala ina vanua ni toki. www.dip.qld.gov.au/local-government-directory.html

3. Vakarogoca

- Na ivakasala ni sikinala e vakayagataka ena itekivu ni ivakasala bibi ka yacana na Standard Emergency Warning Signal (SEWS)
- Na domo ni veivakayadrati ni leqa tubukoso ena itukutuku ina nomu talevoni dabe kei na itukutuku volai lekaleka ena nomu talevoni veikauyaki.
- Itukutuku mai na nomu itikotiko se tauni (ena retio se retio yaloyalo ena ivakasala kei na itukutuku ni veika sa yaco tiko.
- Itukutuku kacivaki mai na gusunivosa rogolevu, ka rawa ni ra vakayagataka ena so na gauna o ira na veiqaravi ena gauna ni leqa tubukoso
- Ira na veiqaravi ena gauna ni leqa tubukoso ka ra na tukituki mai ena nomu itikotiko me vakadewataka na ivakasala.
- Ena ikuri ni tukutuku baleta na ivakasala ni draki qiria:

Ivakasala ni cava e Kuinisiladi:

1300 659 212

ivakasala ni Draki e vanua kei na waluvu e Kuinisiladi:

1300 659 219

Ivakasala ni Baravi kei na waitui e Kuinisiladi:

1300 360 427

Itukutuku ni Veivakaleqai ni Sunami e Ositerelia:

(1300 TSUNAMI)

1300 878 6264

Ivakasala raraba e Kuinisiladi

1900 969 922 (tiko na isau ni qiri)

Tabana e 1 mai na 2 Fijian

4. ka Cakacakataka

- Cakacakataka na ivakasala e soli
- Raica mera kila kece na lewe ni vuvale na ivakasala e soli. Raici ira na tu voleka kei ira na nomu itokani ka ra na gadreva beka na veivuke
- Cakacakataka na peleni ni leqa tubukoso ni nomu vuvale
- Vaqara ka kumuna vata na nomu kato ni yaya ni veiqaravi ni leqa tubukoso
- Cakacakataka na nomu ituvatuva ni tokitoki kevaka e gadrevi.

Kevaka o veisiko se vakacagicagi tiko e Kuinisiladi, ka sega na nomu vuvale se itokani me vakaruru kina, veitaratara vua na nomu manidia ni otela me vakaraitaka vei iko na vanua ni toki ena gauna ni leqa tubukoso.

EMERGENCY ALERT.

BE WARNED. BE INFORMED.

Na Veivakayadrati ni Leqa Tubukoso na veivakasalataki ena talevoni ka rawa ni vakayagataka me soli ivakasala ina lewenivanua.

E rawa ni vakayagataka na Veivakayadrati ni Leqa Tubukoso me vakauta na vosa ni veivakayadrati ina talevoni dabe ka vakatau ena vanua e tiko kina na irogorogo ni talevoni, kei na itukutuku ni veivakayadrati volai vakaleleka ina talevoni veikauyaki vakatau ena vanua o vakaitikotiko kina.

E vakayagataka ena gauna ni leqa tubukoso, wili kina na gauna ni draki ca levu kei na kama ni veikau. O na sega ni sauma e dua na ilavo ena vuku ni veivakayadrati. E bibi oqo, sega ni rawa ni o digitaka mo kua ni ciqoma na veivakayadrati ni leqa tubukoso.

Kevaka o sa ciqoma e dua na Veivakayadrati ni Leqa Tubukoso, rogoa vinaka na ivakasala ka cakacakataka ena gauna totolo. Ena vakaraotaki na itukutuku vakavosa kevaka o taura tiko ga na laini ni veivosaki ena talevoni. Ena rawa ni vakaroti mo vakacavara nomu vakavakarau, maroroya vinaka na iyaya e tu wavoki e yasanivale, vakaruru vinaka se tekivu tokitoki ina vanua mo taqomaki kina. Ena ikuri ni tukutuku sikova na

www.disaster.qld.gov.au/ea/emergencyalert.asp

Ni soli na ivakasala ena gauna ni leqa tubukoso, e rawa ni ra vakayagataka ni veiliutaki na sikinala ni ivakasala ni leqa tubukoso sa taurivaki tiko (SEWS).

Na SEWS na rorogo ni tagi ni alamu vakayagataka raraba e Ositerelia me baleta na leqa tubukoso bibi me vaka na cava, kama ni veikau, waluvu kei na cagi kaukauwa. Kevaka o rogoa na sikinala ena retio, retio yaloyalo se ena talevoni ni curuma mai na itukutuku ni Veivakayadrati ni Leqa Tubukoso, rogoa vinaka na itukutuku e tarava mai ka cakacakataka ena gauna sara ga oya na ivakasala e soli.

Me rogoi na SEWS sikova na:

www.disaster.qld.gov.au/disasters/warning.asp

Dolava na Ivakasala

Tukutuku ni Veitaratara ena Leqa Tubukoso

Ovisa, Daubokobuka kei na Lori ni tauvimate ni Valen-ibula	000 Tolu na Saiva (112 mai na talevoni veikauyaki)	www.safer.qld.gov.au/Leqa Tubukoso/ooo Tolu na Saiva
Tabana ni Draki		
Ivakasala Raraba e Kuinisoladi	1900 969 922 (tiko na isau ni qiri)	www.bom.gov.au/2
Ivakasala ni Cava e Kuinisoladi	1300 659 212	www.bom.gov.au/cyclone
Ivakasala ni Waluvu kei na Draki e Vanua e Kuinisoladi	1300 659 219	www.bom.gov.au/hydro/flood/qld
Ivakasala ni Baravi kei na Waitui e Kuinisoladi	1300 360 427	www.bom.gov.au/marine
Itukutuku ni Veivakaleqai ni Sunami e Ositerelia	1300 TSUNAMI 1300 878 6264	www.bom.gov.au/sunami
Sikinala ni Ivakasala ni Leqa Tubukoso sa taurivaki tiko (SEWS)		www.disaster.qld.gov.au/disasters/warning.asp
Ivola ni Veitaratara ni Matanitu		www.dip.qld.gov.au/local-government-directory.html
Bula kei na Valenibula	13 HEALTH (13 43 25 84)	www.health.qld.gov.au
Koronivuli		www.education.qld.gov.au
Vurevure ni Livaliva Wa ni Livaliva Vakacacani ena Tokalau Cevaceva kei Kuinisoladi	Energex: 13 19 62	www.energex.com.au
Ira kece na QLD:	Ergon Energy: 13 16 70	www.ergon.com.au
Sapalai kei na tarovi ena Tokalau Cevaceva kei Kuinisoladi:	Energex: 13 62 62	
Ira kece na QLD:	Ergon Energy: 13 22 96	
Sogo ni Gaunisala- Tokalau Cevaceva kei Kuinisoladi	13 19 40	www.131940.qld.gov.au
Ira kece na QLD:	1300 130 595	
Talevoni Telstra:	132 203	www.telstra.com.au
Optus:	1300 307 937	www.optus.com.au
Manumanu Naba ni Veitaratara ni Veika Bula	1300 130 372	
RSPCA	1300 852 188	www.rspcaql.org.au/emergencies
Naba ni Veitaratara ni Yadravi ni tauvimate ni manu-manu (Ripotetaki ni tauvimate ni manumanu)	1800 675 888	www.dpi.qld.gov.au/27_127.htm
Manumanu yali		http://lostfound.rspcaql.org.au/

DOLAVA, VEITARATARA, VAKAROGOCA KA CAKACAKATAKA

Dolava:

Noqu siteseni retio: _____

Noqu siteseni ni retioyaloyalo: _____

Veitaratara:

Tabana ni Draki se Bureau of Meteorology (BoM) www.bom.gov.au

Tabana ni Draki- drauniveva ni noqu itikotiko

Tabana ni veiqaravi ni vakatulewataki ni leqa tubukoso e Kuinisoladi
www.disaster.qld.gov.au

Na Biaulivaliva ni Matabose ni noqu Taunise itikotiko

Vakarogoca:

www.disaster.qld.gov.au/disasters/warning.asp
www.disaster.qld.gov.au/EA/Emergencyalert.asp

Tabana ni Draki- Naba ena noqu itikotiko

Tsunami Information
1300 TSUNAMI (1300 878 6264)

Cakacakataka:

Vakatotolotaki na ivakasala
Cakacaka vakatoto ena itukutuku e soli

Ena ikuri ni tukutuku ena vakavakarau ena leqa tubukoso sikova:

www.disaster.qld.gov.au

Tabana e 2 mai na 2 Fijian

E vakarautaki na tikidua ogo me vakadewa itukutuku wale ga ka vakarautaki ena vakabauta ni na yaco na bula Na Tabana ni Veivakabulai ni Lewenivanua, Manidatiki ni Leqa Tubukoso e Kuinisoladi kei na Tabana ni Veiqaravi ni Leqa Tubukoso ni matanitu eratou na galala mai na veibeitaki ni dua na tamata me baleta na vakayali se vakacacani (okati kina na veika e vakayali se vakacacani) ka na sotavi se na veika e rawa ni yaco se vu mai ena revurevu ni veika e tabaki ena tikidua ogo.